

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Fvldensivm Antiqvitatvm Libri IIII.

Brouwer, Christoph

Antverpiæ, 1612

Capvt VII. Cellarum origo & vsus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39712

solent improbi domini, non tam suis impensis, quàm misero-
rum ærumnis. Cuius tamen ipse facti inuidiam postea, con- *Purgatio.*
dito in Episcopi monte, Mariæ Dei matri monasterio, exstin-
xit, & penitus aboleuit.

CAPVT VII.

Cellarum origo & usus.

NON prætereundum hoc caput erat, quando Fuldenfis
ditio tot Cellis abundat, vt quocumque te vertas, in pa-
gorum ac vicorum nominibus, hæc iis ferme vox agnata cohæ-
reat. Quare imperiti rerum, cùm monasticæ celebrem hac re-
gione famam memoriæ subiiciunt, sic statuunt, ceu locis hisce
olim monachi tamquam cellis inclusi, residem & otiosam vi-
tam egerint. Quæ opinio hæreticorum calumniis affinis, fun-
ditus hîc ex animis hominum euellenda est: quippe, cùm lon-
gè diuersam Cellarum originem & vsum ex huius loci anti-
quitatibus nos eruemus. Etenim, cùm Regum liberalitate &
Christianorum fidelium prompto in nascentis hîc pietatis cul-
tores benefaciendi studio, prædia, fundi, villæque complures,
iam tum monasterij opibus accessissent; quo fructuosior & fi-
delior horum esset administratio, maiorum auctoritate confi-
lioque prouisum est: vt cultioribus fertilibusque locis, pre-
sbyteros monachos præficerent; & ad continendum in officio
seruos & colonos ritè gubernandos, inibi ecclesias exstruerent.
Hos verò presbyteros, Præpositos vocabant: quorum id mu-
nus erat, parochorum instar veterum, congregationi Fuldenfi
ministrare sumptum, & præbere ad victum cultumque neces-
saria; reficere domesticos vtrò citroque commeantes, hospitio
excipere peregrinos. Vt igitur apud Priscos & Latinè loquen-
tes, rariùs cella pro cubiculo secreto; plerumque verò & sæpissi-
mè, pro penu & apothecâ sumitur, in quâ res esculentæ & po-
culentæ conduntur, & ex quâ vicissim promuntur: ita maiores
Fuldenfium, cellam appellauère, in quâ penus, frumentum &
annonam sepositam habebant, ad vsum & fratrum & hospi-
tum. Quæ quidem Cellæ à frugi patribus familias, iuxtaque
D religio-

*Cella rei ru-
stica ac fa-
miliaris offi-
cina.
Iis præfecti
presbyteri
monachi qui
dicti Præpo-
siti.
Munus eo-
rum.*

*Cellarius
hinc apud
Columel.
Plautum,
Martial.
Promus cõ-
dus qui Gre-
cis τραινας.
Cella nutri-
ces cœnobita-
rum hospitii.*

Broueri
Antiquitate
Fuldenfes.

STV

9

De cellis extra monaster. cons. cap. Privilegium. de verbor. signific.

Cellarū antiquus vsus monstratus. Cella S. Goaris apud Rhabanum.

Sur. 6. Iulij. S. Ioannis & Hilarij in Treuiris.

S. Iudoci. Epist. 42. 44. 45. 61. 62.

Lib. 2. vitæ c. 10.

Lib. 2. antiq. hic.

Cella Fuldeseratoris & reliquiis instructa.

Præbebāt annonam & vitium canonicis.

Extat apud Cassianum edit. Plācini.

religiosis viris habitatæ, altrices & nutrices quædam erant cœtus monastici. Hanc vsurpationem vocis, multa externa & domestica exempla stabiliunt. Cella B. Goaris, quæ oppido apud Rhentim nunc locum dedit, nihil Caroli Magni quoque ætate fuit aliud, quàm domicilium & sedes hospitalitatis, ex quâ clerici religionis custodes, prætereuntibus victum & alia vitæ necessaria promebant. Eiusdem in Treuiris vsus fuere cellæ S. Ioannis Euangelistæ & S. Hilarij, nunc inclÿta monasteria; ex quibus eius loci Episcopis, Dagoberto regnante, annona præbita. Quin & Lupus Ferrariensis, in Galliâ Abbas, Fuldensis monasterij quondam alumnus, Cellam S. Iudoci Ferrariæ monasterio olim à Ludouico Pio donatam, sed à Carolo filio ad tempus interuersam, egregiè celebrat; & epistolâ XLIII. propriè monstrat eius vsum; cùm Ferrariensi monasterio negat illas esse facultates, vt sine eius Cellæ subsidio, possit in eodurare religio: *Namque inde, ait, cera ecclesie, fratribus & familiaribus vestimenta, pisces, caseus, & legumina ministrabantur: quibus omnibus vtinam non ad duplum detrimentum domus nostræ, gementes careamus.* Perinde Walafridus, in Alemanniâ, cellam S. Galli descripsit. Sed, vt externa omittamus, Rudolphum iterum profero, qui in Rhabani Actis, primùm testatur, prædia per diuersas sparsa prouincias, sic ab illo administrata, *vt alia per laicos, alia verò, præsertim quæ ecclesiis instructa, presbyteris procuranda atque disponenda committeret.* Addit & illud signatiùs: *Cellas quoque fratrum sibi commissorum ornasse permissu Episcopi, templis, & importatis Sanctorum reliquiis.* Hinc & alio loco vsum aperit, quem antea prodidimus in Anthado presbytero: *quem & præpositum scribit fuisse locorum monasterio subiacentium; & id habuisse muneri, vt statis temporibus inde necessaria fratribus administraret.* Commendatur & Cellarum vsus in illâ celebri sanctorum Abbatum collatione, quæ habita Aquis palatij, in domo Lateranis anno Christi DCCCXIV. Imperij Hluduci Pij tertio, VI. Idus Iulij, vbi caput hoc extat; *Vt Abbatibus liceat cellas habere, in quibus monachi sint, aut canonici: & Abbas præuideat, ne minus duobus monachis ibi habitare permittat.* Prolixiùs rem eandem Candidus exequitur, originem instituti disertè commendans, in Ægilis Abbatis historiâ: *Cum consilio & consensu fratrum*

trum suorum constituit atque decreuit; vt fratres, qui extra monasterium ministeria providere noscuntur, fratribus intra monasterium commanentibus, per singulas anni septimanas, iuxta ordinationem ^{Idē ordine quorū beatorū madibus.} Præpositi vel Decanorum, in cibo & potu, atque aliis quibuslibet commodis monasticæ vitæ congruentibus, super indictam sibi annonam, ad honestam consolationem, non coactè, sed vt eos sumptus permitteret, spontaneâ voluntate seruirent: ita tamen, vt ipse primò omnium huius seruitutis initium in die natalis Domini, ad exemplum ^{Aegilis Abbatū exemplū & institutū.} ceteris, cum gaudio susciperet. Hæc idè sanè fratribus extrà manentibus commisit; vt per illa charitatis officia, mercedem consequerentur à Deo; & à præcepto regulæ, quæ iubet, vt fratres sibi inuicem seruiant, longè positi non discrepent. Plenum hoc scientiæ præcæ & accuratæ disciplinæ argumentum; quod in Palæstina, Mesopotamiæ, aliisque Orientalibus monachis, tum Ægyptiorum quoque typo, laudauit egregiè Cassianus: ex quo non vnus generis & moris consuetudines hîc antiquitus susceptas agnoscimus. Quippe monachis, constat, ruri degentibus, certam cellæ pensionem, primò constitutam, omniaque loca, vt & hodie, primigenio monasterio, ceu metropoli suæ mansisse adunata. Dein ^{Lib. 4. de Institutū renuntiat. c. 19. & c. 21. 22. Bonorū Fuldenis monasterij dispensatio antiquitus usurpata.} de & Abbati datum largiùs; easque copias attributas, vnde communi facere benignè posset. Postremò, pro obsequij vigore & charitatis officio, tunc in religione plurimùm vegetæ, præter Canonem, quando id suavis gubernandi ratio, & necessitudo fratrum poscebat, plusculum etiam imperatum in Cellas, & nullo negotio, solatij causâ præbitum ac pensitatum. Hospitalitatis in Cellis exhibitæ, cum alia documenta, tum illud ex ^{Cellarum hospitalitas.} historiâ vitæ S. Liobæ suppetit; quòd cum illa nobilis & singulari sanctimoniâ transmarina femina, Fuldense monasterium non rarò orationis causâ adiret; & ei soli, ob S. Bonifacij memoriam, cuius magisterio & exemplis erudita, & iussu ex Angliâ accersita fuerat, monasterij secretum pateret; quoties inquam adiret, discipulas moniales, & pedissequas, vicinâ in cellâ resistere volebat: & quò castiùs limina religiosa obiret, vnâ comitata moniali, interdium tantùm monasterium intrabat, noctu ad discipulas in cellam hospitem reuerti solita. Affirmit hoc ^{S. Lioba Fuldense monasterium frequentare solita.} Cellarum institutum, quartus decimus articulus, Carolo Magno à Fuldensi congregatione propositus; quo tollit hospitali-

Erroveri
antiquitate
videntes.

STV

9

tatis obliuionem; cupitque peregrinis omnibus perquam studiosè humanitatis quoduis officium impertiri: quorum si maior frequentia superuenerit, suadet, collatione vndique factâ ab his qui Cellis præstident, annonam meritò cunctis erogari. Antiquissimam litterarum memoriâ Cellam reperio apud Rudolphum eam, cui Baugolfus Sturmi successor nomen dedit; & postea à monasterio & primo habitatore, nomen Wolffmunster inuenit, in Hamelburgensi tractu sita. De hac Rhabani tempore scripsit Rudolphus in translatione quâdam Reliquiarum paulò post memorandâ: *Cùm appropinquassemus villa, quæ vocatur Hamalunburgh, sita super fluuium nomine Sala; quæ fuit quondam fiscus regius; & occurrerunt nobis cum cereis & crucibus fratres nostri, qui habitabant in Cellâ, quæ ob hoc, quòd ab eo quondam est habitata, Baugolfi vocatur.* Vbi iam facilis ostenditur via, quâ Cellarum originem & nomina cognoscamus. Ferunt enim, meo quidem animo, vel conditorum vel primorum incolarum, vel etiam rerum quæ in iis vsurpatæ inuentæque vocabula. quod, ne longius abeam, in Cammercellâ, Glassercellâ, Pilger, id est, peregrinorum Cellâ, cuius fundi xenodochio seruiuerunt, Eichecellâ, manifestè ostendo; siquidem illæ rerum symbola gerunt, vulgo notissima. Mackocella, à Magone, cuius concisio Mag, fortè fert nomen. Magonem enim Rudolphus presbyterû & monachum eximium celebrat, qui S. Liobæ res gestas litteris mandare cœperat. Similis ad aliarum etymon, facile suppetat inuestigandi ratio. Sed satis in præsentia nobis est, Cellarum aliquam, etsi non optimo penicillo, delineasse imaginem; easque vindicasse ab vsu priuato, transtulisse ad publicam hominum vtilitatem.

Cella Baugolfi Wolffmunster.

Hamalunburghum villa fisci regij.

Cellarum etyma.

Magon presbyter Fuld.

CAPVT VIII.

Disciplina Monasterij Fuldensis. præsertim exterior.

DISCIPLINA, quomodo hîc de eâ loqui ingredimur, neruus quidam est, & custos totius monastici instituti; ordinatâ constans & perfectâ vitæ normâ, nec non exemplis & obseruatione morum, quos homines sancti commendarunt: qui optimam viuendi rationem, legibus certis & regularum consti-